

U 27/2026 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till kommissionens allmänna gruppundantagsförordning (en förordning som ska ersätta den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd (EU) 651/2014)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 25 februari 2026 till Europeiska kommissionens förordning genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (text av betydelse för EES) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 23 april 2026

Arbetsminister Matias Marttinen

Ledande sakkunnig Samuli Miettinen

23.4.2026

FÖRSLAG TILL ALLMÄN GRUPPUNDANTAGSFÖRORDNING SOM ERSÄTTER KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) 651/2014

1 Bakgrund

Den 25 februari 2026 lade kommissionen fram ett första engelskspråkigt förslag till ny allmän gruppundantagsförordning. Den föreslagna förordningen ska ersätta kommissionens gällande förordning (EU) 651/2014 i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EU) 2023/1315. Medlemsstaterna beviljar merparten av företagsstöden för ekonomisk verksamhet på grundval av denna förordning. Den nya förordningen kommer även att fastställa på vilket sätt merparten av stöden för ekonomiska verksamhet ska beviljas inom Europeiska unionen från och med den 1 januari 2027. Kommissionen har bekräftat att den inte ska lägga fram förslaget på några andra officiella språk förrän den slutliga förordningstexten antas.

Enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är statligt stöd till ekonomisk verksamhet i princip förbjudet. Syftet med regelverket är att garantera företag i EU lika konkurrensförhållanden och att minimera stödkonkurrensen mellan medlemsstaterna. Enligt artikel 108.3 i fördraget ska medlemsstaten underrätta kommissionen om att den ska bevilja stöd och får inte bevilja stödet förrän kommissionen har fattat ett beslut om att stödet är förenligt med den inre marknaden. Enligt unionsdomstolens rättspraxis ska företag återkrävas oförenliga stöd inklusive ränta.

Den allmänna gruppundantagsförordningen föreskriver undantag från denna anmälningsskyldighet. Gruppundantagsförordningen fastställer de villkor på vilka medlemsstaterna kan vidta stödåtgärder utan att kommissionen har godkänt det i förväg. Tillämpningen av undantagen är medlemsstaternas ansvar, och kommissionen utvärderar inte tillämpningen separat i enlighet med förhandsanmälningförfarandet.

Kommissionens befogenhet att införa gruppundantag bygger på den så kallade bemyndigandeförordningen gällande statliga stöd (rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd). I bemyndigandeförordningen fastställs det att kommissionen kan anta förordningar om att vissa särskilda statliga stöd är förenliga med den inre marknaden och att stöden i fråga är undantagna från förhandsanmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget. Enligt artiklarna 107–109 i fördraget omfattas EU:s regler för statligt stöd i regel av kommissionens befogenhet. Den grundläggande principen i EU:s kontroll av statliga stöd är att stöden ska anmälas till Europeiska kommissionen. Kommissionen har befogenhet att förklara vissa kategorier av stöd förenliga med den inre marknaden. Stödordningar eller enskilda stöd får inte verkställas utan kommissionens godkännande.

Kommissionen har utökat tillämpningsområdet för den nuvarande gruppundantagsförordningen och förlängt förordningens giltighet flera gånger. Den nuvarande förordningen och ändringarna i den har beskrivits i bland annat U-skrivelserna och de kompletterande skrivelserna U 7/2014, U 23/2016 rd, U/8/2019 rd, UJ 1/2021 rd, U 71/2021 rd och UJ 26/2022 rd. Den senaste ändringen av förordningen, kommissionens förordning (EU) 2023/1315, förlängde tillämpningsperioden för den nuvarande förordningen till utgången av 2026, sänkte

tröskelvärdena för öppenhetsanmälningar om enskilda stöd och anpassade förordningen i andra regler för statligt stöd och, i större utsträckning, efter de förändringar som har skett i unionsrätten. Ändringen 2023 beaktade framför allt målen för en grön och digital omställning i unionen och utvecklingen av lagstiftningen om miljö-, energi-, forsknings-, utvecklings- och innovationsstöd samt riskfinansieringsstöd.

Syftet med omarbetningarna av gruppundantagsförordningen har varit att förenkla förfarandena för statliga stöd, rikta resurser för kommissionens kontroll av statliga stöd till stöd som snedvrider konkurrensen mest och ge medlemsstaterna möjlighet att snabbare ta i bruk statliga stöd som stöder EU:s mål. Enligt en beräkning som bygger på kommissionens uppgifter om stöd 2024 vidtogs 69 procent av alla statsstödsåtgärder i EU-medlemsstaterna på grundval av den allmänna gruppundantagsförordningen. Alla gruppundantagsförordningar står för 95 procent av de nya åtgärder som inte har vidtagits med anledning av kriser. År 2024 stod de stöd som var förenliga med den allmänna gruppundantagsförordningen för 36 procent av det totala stödbeloppet.

Gruppundantagsförordningen reglerar endast situationer där undantag från förhandsanmälningsskyldigheten får göras. Den omständighet att någon stödåtgärd inte omfattas av tillämpningsområdet för förordningen innebär inte i sig att stödet är förbjudet på grundval av EU:s regler för statligt stöd. Utifrån de riktlinjer och ramar för statligt stöd som kommissionen har antagit i enlighet med förhandsanmälningssförfarandet, eller direkt på grundval av fördraget, utvärderar kommissionen om de statliga stöd som inte omfattas av tillämpningsområdet kan godkännas eller inte. Ett av de viktigaste syftena med gruppundantagsförordningarna är att förenkla de administrativa förfarandena för statliga stöd. Enligt EU-domstolens rättspraxis ska villkoren iaktas noggrant för att stödet ska omfattas av tillämpningsområdet för gruppundantagsförordningen.

Kommissionen utvärderar vidare riktlinjerna om stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter och kan eventuellt anpassa dessa regler i gruppundantagsförordningen senare. Dessutom har kommissionen underlåtit att fastställa vissa relevanta begrepp, vars innebörd har en relevant inverkan på stödvillkoren. Efter att ha lagt fram förslaget till gruppundantagsförordning den 25 februari 2026 gav kommissionen den 18 mars 2026 till exempel en rekommendation C(2026) 1800 om definitionen av innovativa företag, innovativa uppstarts företag och innovativa expanderande företag. En enhet som leder omarbetningen av gruppundantagsförordningen planerar att använda en modifierad version av den definitionen även i definitionen av innovativt uppstarts företag i gruppundantagsförordningen.

2 Förslagets syfte

Förslaget syftar till att säkerställa att vissa kategorier av statligt stöd som snedvrider konkurrensen minst framöver ska kunna beviljas utan kommissionens förhandsgranskning. Kommissionen har tre slags mål i samband med den föreslagna totalreformen. Reformen syftar till att förenkla bestämmelserna i förordningen jämfört med gällande förordning (EU) 651/2014 så att det är enklare att tillämpa dem. Reglerna omarbetas också för att de bättre ska beakta den tekniska utvecklingen, marknadsutvecklingen och den samhällsliga utvecklingen. Förordningen strömlinjeformas till exempel genom att överföra definitioner och tröskelvärden för sådana stödkategorier och stödordningar som kräver en efterhandsanmälan till de regler som använder dem och genom att överföra detaljerade regler för stöden från förordningen till ett separat vägledande dokument. Den nuvarande förordningen gäller endast till den 31 december 2026. Därför krävs det minst en rättsakt om ändring av den nuvarande förordningen, om gruppundantagen ska bevaras.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Allmänna kommentarer

I förslaget föreslår kommissionen betydande ändringar jämfört med den gällande allmänna gruppundantagsförordningen. Enligt kommissionen är syftet med reformen att förenkla förordningen, att anpassa förordningen till samhällsliga och tekniska förändringar samt marknadsförändringar och att strömlinjeforma förordningstexten. Den nya förordningen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Enligt kommissionen förenklar förslaget förordningens uppbyggnad så att de bestämmelser som tidigare har ingått i den allmänna delen överförs till de särskilda villkoren för vissa kategorier av stöd. Samtidigt förenklas dessa villkor. Ändringarna är betydande och rör bland annat stödbeloppen och metoderna för beräkning av stöd, stödnivån, stimulanseffekten och definitionen av företag i svårigheter. Dessutom offentliggör kommissionen regler som berör finansiella intermediärer, utvidgar tillämpningen av stöden så att den omfattar företag som idkar primär jordbruksproduktion, fiskeri och vattenbruk, förenklar lagstiftningen om FoUI-stöd, förenklar villkoren för flera stöd till miljö och förnybar energi och slår samman reglerna för infrastrukturstöd i en omarbetad, mer allmän artikel om infrastrukturstöd.

För att kommissionen ska kunna anpassa den allmänna gruppundantagsförordningen så att denna är förenlig med utvecklingen föreslår kommissionen ändringar av stöden för arbetstagare, utökar miljöstöden i syfte att främja miljöns bärformåga, preciserar reglerna för stöd till digital infrastruktur och teknik, utökar energieffektivitetsstöden och uppdatera reglerna för riskfinansieringsstöd.

När det gäller strömlinjeformningen föreslår kommissionen att den överför bestämmelser som har ingått i gruppundantagsförordningen tidigare till ett separat dokument som innehåller råd och beskrivningar. Det nya dokumentet ska även innehålla vanliga frågor och svar på frågorna, men reglerna ska inte längre vara en bindande del av den omarbetade gruppundantagsförordningen. Kommissionen föreslår en ny gruppering och sammanslagning av stöden för att undvika upprepningar. Formuleringen av vissa regler förenklas.

3.2 Slopande av skyldigheten att utvärdera stora stödordningar i efterhand

Den allmänna gruppundantagsförordningen kräver att kommissionen godkänner varje plan för utvärdering av en stor stödordning senast sex månader efter att stödordningen har tagits i bruk. En årsbudget på 150 miljoner euro har varit det vanligaste tröskelvärdet för detta tilläggsvillkor. Som en viktig motvikt till utvidgningen av förordningens tillämpningsområde infördes i totalreformen av gruppundantagsförordningen 2014 skyldighet att göra en efterhandsutvärdering. Syftet med skyldigheten var att ge kommissionen möjlighet att utvärdera och övervaka de verkliga effekterna av de största stödordningar som snedvrider konkurrensen redan under stödordningens giltighet och att ta fram ett verktyg för att vidareutveckla reglerna för statligt stöd baserat på fakta.

Planerna för utvärdering av en stor stödordning fungerar i praktiken även som bromsar till att genomföra stora stödordningar som snedvrider konkurrensförhållandena mellan sektorer och medlemsstater mest. En obligatorisk utvärdering tillhandahåller också information om stödordningens effektivitet och möjliggör en faktabaserad stödpolitik, särskilt när det gäller stora stöd. I Finland pågår en aktiv stödordning som omfattas av en utvärderingsplan (kommissionens beslut C(2024) 4476 final om Business Finlands utvecklings- och innovationsstöd, vars beräknade årsbudget översteg 600 miljoner euro under utvärderingsåret).

Kommissionen föreslår att skyldigheten att göra en efterutvärdering helt ska slopas för att den administrativa bördan ska minska. Det innebär att inga stödordningar, oavsett hur stor ordningen är, omfattas av en allmän utvärderingsplan längre, utan medlemsländerna får framöver inrätta stödordningar med obegränsad stöd utan förhandskontroll och obligatorisk efterhandsutvärdering.

3.3 Stöd till företag i svårigheter

Förbudet att stödja företag i svårigheter ändras i det nya förslaget till förordning. Stödet för företag i svårigheter är ett av de stöd som är mest skadligt med tanke på reformeringen av ekonomin och förblir i princip förbjudet även i förslaget till förordning. Även de viktigaste kännetecknen för företag i svårigheter förblir oförändrade. De inkluderar kriterier som handlar om situationer där företagets aktiekapital/egna medel har försvunnit och företaget är insolvent samt, i fråga om stora företag, kriterier om företagets skuldsättningsgrad och rörelseresultat före räntor, skatter och avskrivningar. Kommissionen kommer dock att ändra riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering (2014/C 249/01), som gäller sedan 2014, och ändringarnas inverkan beaktas även i de senare faserna av detta förfarande. Gällande gruppundantagsförordning innefattar undantag från förbudet att stödja företag i svårigheter, beroende på stödkategori eller företagstyp. Dessa förbud förblir även i relevanta delar oförändrade till följd av att förordningen undertecknas. Reglerna för FoUI-stöd ska dock ändras så att icke börsnoterade innovativa företag som är mindre än tio år gamla i princip får beviljas alla kategorier av FoUI-stöd. Enligt den förordning som gäller 2026 har det i regel varit nödvändigt att utvärdera kriterierna ovan vid beviljande av FoUI-stöd, bland annat när företagets aktiekapital/egna medel har försvunnit på grund av förluster. Syftet med ändringen är att främja tillväxt i innovativa uppstarts företag. Själva definitionen av innovativt företag saknas i förslaget och preciseras under förfarandet. Till skillnad från nuläget får företag i svårigheter framöver alltid beviljas skattestöd enligt energiskattedirektivet 2003/96/EC. Kommissionen föreslår att små midcapföretag som är större än små och medelstora företag kan få stöd i samband med EU-medfinansierade program av InvestEU-typ, även om företaget befinner sig i svårigheter. Dessutom ska kreditinstitut i svårigheter kunna stödjas, förutsatt att de inte särbehandlas, medan den möjligheten enligt den nuvarande förordningen är avgränsad till några kategorier av stöd och till finansiella intermediärer.

3.4 Omfattande tillämpning av förenklade kostnadsalternativ

Definitionen av stödberättigande kostnader i artikel 7 är en viktig metod att säkerställa att stödet riktas till just det projekt eller den verksamhet som stödet föreslås vara nödvändigt för. Tidigare kunde kostnaderna beräknas som ett alternativ till verkliga kostnader även med beaktande av förenklade kostnadsalternativ till vissa kategorier av FoUI-stöd och i större utsträckning, om åtgärden åtminstone delvis finansierades ur en unionsfond som tillät användning av förenklade kostnadsalternativ och om kostnadskategorin var stödberättigande enligt den aktuella undantagsbestämmelsen. Nu föreslår kommissionen en allmän definition av förenklad kostnadsberäkning (en ny punkt 42 i artikel 2). Ett helt nytt led a i artikel 7.2 ska tillåta beräkning av ett förenklat kostnadsalternativ varje gång den i förväg fastställs enligt en rättvis, jämlig och verifierbar metod som är baserad på adekvata och tillförlitliga uppgifter. Enligt kommissionen kan sådana uppgifter till exempel bestå av statistiska uppgifter, historiska uppgifter, marknadsundersökningar, expertyttranden och budgetförslag. Dessutom skulle kommissionen enligt artikel 7.2 utöver EU-medfinansierade stöd utvidga användningen av förenklade kostnadsalternativ även till alla situationer där alternativet i förväg har godtagits av en adekvat part.

På motsvarande sätt föreslår kommissionen att beräkningarna av finansieringsunderskottet förenklas i flera kategorier av stöd. Det tidigare kravet var att stödbeloppet skulle inbegripa de nettomerkostnader som utgjordes av differensen mellan kostnaderna för det stödda projektet och kostnaderna för ett alternativt projekt. För det faktiska scenariot och det trovärdiga alternativa scenariot skulle medlemsstaten lägga fram en kvantitativ beräkning av alla huvudsakliga kostnader och inkomster, stödmottagarnas beräknade genomsnittliga viktade kapitalkostnader för att diskontera framtida kassaflöden av både nettonuvärdet för det faktiska scenariot och nettonuvärdet för det alternativa scenariot under projektets livscykel. Vanliga nettomerkostnader kunde beräknas som differens mellan nettonuvärdet för det faktiska scenariot och nettonuvärdet för det alternativa scenariot under referensprojektets livscykel. Beräkningen var krävande, men gav en trovärdig uppskattning av det stöd som behövdes och ofta återkrävdes det extra stödet i efterhand utifrån de verkliga kostnaderna. Med den nya föreslagna förenklade beräkning av finansieringsunderskott som ska användas för olika kategorier av stöd avses de förväntade nettokostnader som beräknas som projektets nettonuvärde (nettonuvärdet). Dessa nettokostnader inbegriper alla förväntade positiva och negativa framtida kassaflöden som har uppstått under projektets livscykel och slutvärdet, diskonterat med adekvat diskonteringsränta. Kassaflödena ska beräknas i förväg utifrån rimliga prognoser. Andra noggrannare krav ska dock inte längre ställas. Denna förenklade beräkning kan även användas för relativt stora stöd och stödordningar.

Kommissionen föreslår även att små stödbelopp som ofta uppgår till högst 2,2 miljoner euro i större omfattning ska kunna beviljas utifrån tydliga och enkla villkor i stället för kostnadsberäkningar och verkliga kostnader. Dessa förenklade stödbelopp ska även kunna beviljas till större företag, till och med till storföretag, i stället för små och medelstora företag, och offentliga företag. Dessa kategorier av stöd inbegrep investeringsstöd till små och medelstora företag, sådant riskfinansieringsstöd till små och medelstora företag som inte omfattade finansiella intermediärer, utbildningsstöd och lokalt infrastrukturstöd. Dessutom kan stödnivån höjas när det gäller investeringsstöd till forsknings- och undersökningsverksamhet eller miljöskydd i en situation där stödbeloppet inte överstiger ett visst maxbelopp. Kommissionens bedömning är att de nya undantag som tillämpas på små stödbelopp avsevärt minskar stödmottagarnas och medlemsstaternas administrativa börda utan att konkurrensen på den inre marknaden snedvrids oskäligt.

3.5 Övriga betydande allmänna ändringar

Kommissionen föreslår främst tekniska preciseringar eller preciseringar som är förenliga med de särskilda villkoren i villkoren för stimulanseffekt och motiverar dem med förenkling av förordningen. Definitionen av inledande av arbeten i den nya punkten 38 i artikel 2 ska ändras så att ”ett annat åtagande som gör investeringen oåterkallelig” inte längre ska betraktas som inledande av arbeten, utan endast inledandet av byggarbeten som avser investeringen, det första bindande åtagandet att beställa anläggningar eller, vid företagsförvärv, tidpunkten för förvärv av de tillgångar som direkt hänför sig till den förvärvade anläggningen betraktas som inledande av arbeten. Dessutom ska hyrning jämföras med köp så att förvärvet av mark inte på någotdera sättet betraktas som inledande av arbeten.

Baserat på strömlinjeformningen ska kommissionen överföra en del detaljerade definitioner och åskådliggörande exempel från förordningen till ett delvis nytt separat vägledande dokument. Till skillnad från den artikelspecifika texten i den tidigare förordningen ska det vägledande dokumentet inte vara bindande. Överföringen av förteckningarna till det vägledande dokumentet förtydligar och förenklar texten, men minskar de bindande stödvillkoren och den rättsliga säkerheten. Till exempel innehåller reglerna för stöd till främjande av kultur och kulturarv numera en icke uttömmande förteckning över stödberättigande investeringskostnader

(kostnader för byggande, förbättring, förvärv eller förvaring av infrastruktur, kostnader som orsakas publiken för förbättringen av tillgången till kulturarv och så vidare), medan övriga regler om investeringskostnader inte innehåller en sådan förteckning.

Dessutom överförs några detaljerade bestämmelser till det vägledande dokumentet. När det till exempel gäller investeringsstöd till bredbandsinfrastruktur fastställer den nuvarande allmänna gruppundantagsförordningen de detaljerade metoder som medlemsstaterna ska tillämpa vid kartläggning av geografiska målområden och vid offentliga samråd. Överföringen av beskrivningarna av dessa metoder till det vägledande dokumentet ger medlemsstaterna flexibilitet i fråga om sina respektive metoder samtidigt som den bevarar principerna för kartläggning och offentligt samråd och ger exempel på metoder som kommissionen godtar. Även de särskilda reglerna för konkurrensutsättningar ersätts främst med en mer allmän definition av öppen och transparent konkurrensmetod. Som en teknisk ändring ska kommissionen överföra en del definitioner och tröskelvärden för anmälan till de särskilda regler där de används.

3.6 Nya regler för finansiering och riskfinansieringsinvesteringar

Kommissionens förslag ger ännu mer omfattande möjligheter att finansärer som bedriver ekonomisk verksamhet även ska vidarebefordra statliga stöd till slutliga förmånstagare. För detta ändamål föreslår kommissionen en ny artikel 4 som ska innehålla allmänna villkor för stöd som beviljas som finansiella instrument via intermediärer. Reglerna ska harmonisera behandlingen av finansiella intermediärer och säkerställa att fördelarna med finansiella instrument styrs till slutliga förmånstagare så fullskaligt som möjligt. Reglerna för stöd som beviljas till små och medelstora företag i form av riskfinansieringsinvesteringar uppdateras. Kraven på privata pengar eller nya pengar förenklas i allmänhet så att större offentligt stöd eller en tidigare ägares försäljning är tillåtet. Den finansiering som Europeiska investeringsbanken och/eller Europeiska investeringsfonden beviljar med egen risk och ur egna medel ska framöver betraktas som en privat saminvestering till den del den utgör högst 50 procent av den krävda deltagandegraden.

3.7 Stöd till företag som idkar primär jordbruksproduktion, fiskeri eller vattenbruk

Bortsett från några undantag omfattas sektorn för primär jordbruksproduktion, fiskerisektorn och vattenbrukssektorn inte av tillämpningsområdet för den nuvarande gruppundantagsförordningen. Tillämpningsområdet utvidgas så att det omfattar de angivna sektorerna. Om flera stödregler kan tillämpas, kan den som beviljar stödet välja vilka regler som tillämpas. Med anledning av de angivna sektorernas särdrag ska de uppfylla vissa villkor för några kategorier av stöd (exempelvis begränsningar som gäller förvärv av fiskefartyg och investeringar inom fiskerisektorn). Detta gör det enklare att planera övergripande stödordningar och att på så sätt stödja dessa sektorer på ett effektivt sätt.

3.8 Stöd till forskning, utveckling och innovation (FoUI)

Bestämmelserna om stöd till forskning, utveckling och innovation förenklas, vilket även ska leda till en ökning av stödmöjligheterna. Enligt förslaget till gruppundantagsförordning införs en kategori av tillämpad forskning (det vill säga en kombination av industriell forskning och experimentell utveckling) som ett andra alternativ för medlemsstaterna, som inte behöver göra skillnad mellan industriell forskning och experimentell utveckling. Genom förslaget höjs det maximala stödet till FoU-projekt med 20 procent till projekt till vilka stödet är högst 1,2 miljarder euro. Till exempel kan det maximala stödet till experimentell utveckling närmast marknaden uppgå till 45 procent för storföretag i stället för nuvarande 25 procent. Den tillåtna

längden på driftstödet till innovationskluster förlängs för att digitala tekniker och införande av digitala tekniker ska kunna stödjas bättre. Stödet till testnings- och försöksinfrastrukturer förenklas så att långt specialiserade öppna rum för tredje parter för utveckling och utvidgning av tekniker, inklusive digitala tekniker, kan stödjas.

3.9 Särskilda regler för EU-medfinansierade projekt

Projekt som finansieras med unionens medel särbehandlas även framöver. Kommissionen föreslår att det även framöver ska vara möjligt att förena EU-medel med nationella medel på samma sätt som det nu är möjligt, till exempel inom ramen för InvestEU-projekt. Vid övervägande av justeringsbehovet tas hänsyn även till framstegen i förhandlingarna om förordningsförslaget gällande nationella och regionala partnerskapsplaner. Förslaget fastställer att de förenklade villkoren för statligt stöd till finansiella produkter som stöds ur InvestEU-fonden även tillämpas på dess efterträdare, Europeiska konkurrenskraftsfondens InvestEU-instrument, såsom kommissionen fastställer i sitt förslag till förordning om Europeiska konkurrenskraftsfonden. I motiveringspromemorian har kommissionen lovat att under förfarandet fundera på hur ett förenklat lämplighetssystem ska inrättas för den nationella medfinansieringen av projekt som finansieras ur den framtida Europeiska konkurrenskraftsfonden och vid behov ur Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation 2028–2034.

3.10 Stöd som förbättrar förutsättningarna för arbetstagare och stöd för samhällliga företag

Stödet för arbetstagare med sämre förutsättningar eller arbetstagare med funktionshinder ska ändras. De tillåtna stödnivåerna och längden på lönesubventionen ska höjas och definitionen av arbetstagare med sämre förutsättningar utvidgas så att den till exempel omfattar arbetstagare i åldern 24–28 år. Dessutom föreslår kommissionen olika slags flexibiliteter för beviljandet av statliga stöd, om stödet tilldelas samhällliga företag. Enligt förslaget omfattar definitionen företag som utöver sökande efter vinst har andra samhällsmål som företaget riktar vinstmedel till. Samhällliga företag kan beviljas sysselsättningsstöd även när sådana företag är större än små och medelstora företag. Utbildningsstöden utökas genom att höja stödnivåerna i områden med regionalstöd, och kunskaper inom vetenskap, teknologi, ingenjörskonst och matematik samt digital kunskap främjas genom särskilda regler. Dessutom föreslås regler för ersättningar som betalas ut i form av aktieoptioner och optionsbevis i förordningen så att små och medelstora företag kan konkurrera när det gäller att betala ut ersättningar till arbetstagare. Förslaget till förordningen förenklar villkoren för riskfinansiering till samhällliga företag, för uppstartsstöd och för stöd till energieffektivitetsinvesteringar. Jämfört med andra situationer krävs ett mindre omfattande deltagande i riskfinansieringsåtgärder riktade mot samhällliga företag från privata investerare.

3.11 Stöd till socialt boende till överkomlig kostnad

För att möjliggöra ett effektivt stöd till socialt boende till en överkomlig kostnad uppdateras bestämmelserna om energieffektivitetsåtgärder i byggnader med en motsvarande höjning från den tillåtna grundläggande stödnivån. Trots att medlemsstaterna utifrån beslutet (EU) 2025/2630 om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse får täcka alla kostnader för socialt bostadsutbud till en överkomlig kostnad, inklusive energieffektivitetskostnader, kan medlemsstaterna vilja stödja energieffektivitetsåtgärder vid social bostadsproduktion samt bostadsproduktion till en överkomlig kostnad utan att de genomför åtgärder med anslutning till allmänt ekonomiskt intresse. Då får de höja stödnivån med 20 procentenheter.

3.12 Stöd till digitala infrastrukturer

Gruppundantagsförordningen förtydligar reglerna för snabbt avancerade innovativa digitala tekniker och infrastrukturer. Förslaget till gruppundantagsförordning innefattar en möjlighet att ge små och medelstora företag samt små midcapföretag stöd till innovativa åtgärder, till exempel ett understött tillträde till viktig digital infrastruktur (inbegripet kalkyleringsresurser för AI-fabriker), ett understött tillträde till regulatoriska sandlådor samt stöd till kostnader för digitalisering, inklusive anskaffning av anläggningar och program som möjliggör digitalisering. Dessutom uppmanar kommissionen intressenterna att ge respons på det gränsvärde enligt vilket små och medelstora företag samt midcapföretag beviljas en fullständig befrielse från tillträdesavgifterna i enlighet med artikel 41.5 i gruppundantagsförordningen, även med hänsyn till den ekonomiska lönsamheten i den digitala infrastrukturen.

3.13 Stöd till byggda infrastrukturer, flygplatser och hamnar

Den nuvarande gruppundantagsförordningen innehåller flera bestämmelser om stöd till infrastrukturer i olika kategorier av stöd. Förordningen innehåller till exempel särskilda bestämmelser om stöd till forskning, energi, bredband, idrott respektive multifunktionell eller lokal infrastruktur. Kommissionen föreslår att bestämmelserna ska tillåta att beräkna stödbeloppet med den förenklade finansieringsunderskottsметoden i vissa situationer och att de förenklade stödnivåprocentsatserna ska vara tillåtna i allt fler situationer, till exempel för en lokal infrastruktur. Villkoren för kartläggning av områden som får stöd till bredbandsinvesteringar och villkoren för tillträde till bredbandsnät i grossistledet förenklas. Tillämpningen av en gemensam stödnivå på investeringsstöden till forskningsinfrastrukturer och investeringsstöden till testnings- och försöksinfrastrukturer underlättar finansieringen av den multifunktionella infrastruktur som industrin och forskarsamhället använder. Den nya allmänna bestämmelsen ska även fastställa den tidsperiod under vilken villkoren för användning av stödberättigande infrastruktur ska vara uppfyllda. Gränsen för användning av infrastruktur uppskattas utifrån tio års medelvärde, inte årligen. Enligt den nya allmänna bestämmelsen tillämpas användningsvillkoren under en period av tio år räknat från utbetalningen av det sista stödet, om de särskilda reglerna inte anger något annat. Även om mindre än 80 procent av tiden eller ytan för en stödberättigande kulturinfrastruktur används för kulturella ändamål under ett visst år, ska stödet fortfarande omfattas av gruppundantaget, förutsatt att i snitt minst 80 procent av denna kapacitet används för kulturella ändamål under hela den tio år långa perioden. Förslaget innehåller uppdaterade lämplighetsvillkor för stöd till flygplatser, och dessa lämplighetsvillkor preciseras vidare utifrån en kontinuerlig granskning av riktlinjerna om luftfartssektorn. Reglerna för insjöhamnar och sjöhamnar ska slås samman i en enda artikel.

3.14 Miljöstöd och stöd till främjande av ren energi

Reglerna för stöd till miljöskydd preciserar att investeringsstöd även kan beviljas till åtgärder för att främja klimatreiliens utöver till förebyggande och minskning av förorening. Dessutom hänvisar reglerna till den delegerade rättsakten om koldioxidsnåla bränslen vid fastställande av ett tillämpningsområde för det stöd som beviljas till produktion, transport och leverans av koldioxidsnål vätgas inom klimatskyddsprojekt och till leverans av koldioxidsnål vätgas med bränsletankningsinfrastruktur. Flera ändringar minskar den administrativa bördan vid fastställande av ett tillåtet stödbelopp i vissa kategorier av miljöskyddsstöd. Framöver får medlemsstaterna i större utsträckning välja om det relativa stödbeloppet fastställs med konkurrensметoden eller utifrån stödnivåer. I vissa situationer är finansunderskottsметoden också ett av alternativen. Om en medlemsstat beslutar att fastställa det maximala stödbeloppet utifrån stödnivåer, får dessa stödnivåer tillämpas på de totala stödberättigande investeringskostnaderna. Utvidgningen av totala investeringskostnader till nya stödkategorier

är en betydande förenkling jämfört med den nuvarande gruppundantagsförordningen, där beräkningen görs utifrån en mindre grupp av stödberättigande kostnader med en alternativ metod. Syftet med användningen av investeringsmerkostnader har varit att säkerställa att stödet i verkligheten fördelas till projekt som förbättrar miljöskyddet.

Enligt det föreslagna alternativet sänks de tillåtna stödnivåerna, och de tillämpas på en större grupp av stödberättigande kostnader (fulla investeringskostnader och inte enbart kontrafaktiska kostnader som har beräknats utifrån ett alternativt scenario). Enligt kommissionen förblir stödnivån på så sätt proportionerlig så att betydande snedvridningar av konkurrensen och handeln kan förebyggas. Den alternativa metoden att fastställa stödberättigande kostnader baserat på investeringsmerkostnader är fortfarande obligatorisk i vissa stödmål, såsom investeringar som förbättrar resurseffektiviteten eller investeringar i nya anläggningar. Detta syftar till att förhindra att stödet till miljöskydd obefogat utbredds till att stödja industrin. För att förenkla regelverket stryks några villkor fullständigt. När det till exempel gäller investeringsstöd som beviljas till energieffektivitetsprojekt i byggnader i form av finansiella instrument stryks kravet på tilläggsinvesteringar från oberoende privata investerare, vilket gör det enklare att bevilja stöd. Det maximala beloppet för budgetarna i varje medlemsstats samtliga stödsystem slopas. Det innebär att årsbudgeten för varje program i fortsättningen ska kunna överstiga 300 miljoner per år. Ellager kan stödjas utan direkt anslutning till en anläggning för produktion av förnybar energi. Dessutom har en del villkor för lagrad värde strukits för värmelager som är anslutna till en anläggning för produktion av förnybar energi. Medlemsstaterna kan även fastställa infrastrukturstödet utifrån stödnivån som ett av alternativen vid sidan av konkurrensen eller finansieringsunderskottsberäkningen.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

Enligt artikel 109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får rådet på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet anta de förordningar som behövs för tillämpningen av artiklarna 107 och 108 och får särskilt fastställa villkoren för tillämpningen av artikel 108.3 och vilka slag av stödåtgärder som ska vara undantagna från detta förfarande. Utifrån artikel 109 i EUF-fördraget har rådet antagit bemyndigandeförordningen gällande statliga stöd (EU 2015/1588), som omarbetades genom ändringsförordning (EU 2018/1911) 2018. Föreliggande förslag till allmän gruppundantagsförordning bygger på den angivna bemyndigandeförordningen och på artikel 108.4 i EUF-fördraget, utifrån vilken kommissionen får anta en förordning om befrielse av vissa stödkategorier från skyldigheten att anmäla statliga stöd. Genom gruppundantagsförordningen befrias stöd som minst snedvrider konkurrensen från förhandsanmälningsskyldigheten. Kommissionen anser att stöden är förenliga med den inre marknaden som stöd som avses i artiklarna 107.2 och 107.3 i EUF-fördraget. Kommissionens befogenhet att anta att stöd är förenliga med den inre marknaden som stöd som avses i de angivna artiklarna är exklusiv, och kommissionens förordning kräver inte att Europeiska parlamentet eller rådet ska delta i förfarandet. Förslaget till förordning bygger på de stöd som räknas upp i artikel 1 bemyndigandeförordningen och dess tillämpningsområde är lämpligt.

Förslaget fastställer statliga stöd som är förenliga med den inre marknaden. Befogenheten är exklusiv för unionen som en konkurrensregel som påverkar den inre marknads funktion. Därför tillämpas subsidiaritetsprincipen inte på förslaget. Proportionaliteten av de föreskrivna undantagen från anmälningsskyldigheten förutsätter en komplicerad ekonomisk bedömning, som EU-domstolen betraktar som en fråga som i första hand omfattas av kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning. Förslaget innehåller inga förslag som på ett uppenbart sätt överskrider detta utrymme för skönsmässig bedömning. Det är dock svårt att bedöma

förslagets proportionalitet på ett tillförlitligt sätt utan en detaljerad bedömning av konkurrens effekter på EU-nivå, en bedömning som saknas i kommissionens förslag.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Bedömningsåtgärder som kommissionen har genomfört

Vid utarbetandet av förslaget till förordning har kommissionen använt sin marknadserfarenhet och erfarenhet som bygger på kommissionens tidigare beslut samt information som kommissionen har fått vid samråd och i andra sammanhang. Kommissionen har dock inte gjort en separat konsekvensbedömning av detta förslag och planerar inte heller att göra en sådan. Mellan den 14 juli och den 6 oktober 2025 höll kommissionen ett offentligt samråd baserat på en enkät, som Finland också svarade på utifrån erfarenheterna av tillämpningen av förordningen. Dessutom ordnar kommissionen enligt sin samrådsplan riktade samråd och använder den ytterligare information om medlemsstaternas tillämpningsrutiner som kommissionen har förvärvat vid tillsynsförfarandena och sin inofficiella rådgivning samt olika tematiska forskningsrapporter eller dokument, bland annat skriftligt material från den rådgivande kommittén för statligt stöd eller ordförandeländernas sammanfattningar. Kommissionen kommer att hålla minst ett tolv veckor långt offentligt samråd om förslaget och två möten för den rådgivande kommittén för statligt stöd. Ett åtta år långt offentligt samråd om det första förslaget inleddes den 25 februari 2026.

5.2 Konsekvenserna för EU och Finland

Den allmänna gruppundantagsförordningen är den viktigaste EU-rättsakt som används vid beviljandet av statliga stöd. Enligt en beräkning som bygger på kommissionens uppgifter om stöd 2024 vidtog 69 procent av alla statsstödsåtgärder i EU-medlemsstaterna på grundval av den allmänna gruppundantagsförordningen. Alla gruppundantagsförordningar står för 95 procent av de nya åtgärder som inte har vidtagits med anledning av kriser. År 2024 stod de stöd som var förenliga med den allmänna gruppundantagsförordningen för 36 procent av det totala stödbeloppet. Förslaget utvidgar undantagen till skyldighet att anmäla statliga stöd och påverkar inte stödanslagen. I praktiken innebär förslaget att Finland framöver kan bevilja företagsstöd som omfattas av förordningens tillämpningsområde enligt allt mer enklare stödkriterier och administrativt sett på ett lätt sätt. Förslaget kan därmed förenkla den administrativa bördan såväl för vissa myndigheter som för företag som får stöd. De nya reglerna kommer att gälla hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Kommissionen har inte gjort en konsekvensbedömning av förslaget, en bedömning som utvärderar förslagets konsekvenser för EU. Förenklingen av stödvillkoren höjer risken för konkurrens om stöd samtidigt som den gör det lättare att i Finland bevilja stöd som gynnar den ekonomiska utvecklingen. Om de stödkategorier som förordningen möjliggör av budgetskäl endast blir tillämpliga i övriga medlemsländer, försämras de jämlika konkurrensförhållandena även om den rättsliga ramen tillåter att bevilja stöd även i Finland.

Nationella konsekvensbedömningar bygger tills vidare främst på tekniska observationer som enskilda stödmyndigheter har gjort om förslagets konsekvenser för gällande respektive planerade nationella stödordningar. De preliminära kommentarer till förslaget som gavs före den 17 mars 2026 ansåg att förenklingarna av den allmänna delen i reglerna inte blir tillämpliga i Finland, eftersom vår nationella lagstiftning även i fortsättningen är strängare än minimikraven. Utveckling av stödkriterier ingår i arbets- och näringsministeriets strategi, enligt vilken de nationella stödkriterierna bör göras mer effektfulla. Nedan finns en närmare beskrivning av de viktigaste ändringsförslagets konsekvenser såväl för Finlands

företagsstödssystem som för Finland till följd av ett negativt konkurrensläge på den inre marknaden.

Utvidgningen av tillämpningsområdet så att tillämpningsområdet även omfattar jordbruk och fiskeri gör det enklare att planera stödordningar i situationer där dessa sektorer tidigare på ett konstgjort sätt behövt utelämnas från stödordningen eller de delar som berört dem har behövt anpassas och anmälas som separat genomförbara under de sektorspecifika gruppundantagsförordningarna. Enligt kommissionen är de sektorspecifika gruppundantagsförordningarna även framöver alternativ vid planeringen och genomförandet av stödordningar. Detta är motiverat, eftersom det även i fortsättningen behövs statsstödsundantag som har utarbetats för de angivna sektorerna.

När det gäller stimulans-effekten bygger den strykning som kommissionen har föreslagit på att kriteriet är svårt att tillämpa. I praktiken ska medlemsländerna fortfarande få kräva en större stimulans-effekt. Konsekvensbedömning av stöd är även ett nationellt krav. Därför kommer ändringen av förordningen, åtminstone inte omedelbart, att stryka dessa i Finland, även om villkoren förenklas för övriga länder. Den föreslagna ändringen minskar dock konsekvensbedömningen i övriga medlemsstater och kan på så sätt eventuellt påskynda den interna konkurrensen om stöd på den inre marknaden och försämrade kommissionens informationsunderlag om de stora stödordningarnas konkurrens-effekter.

Den föreslagna förenklingen av stöd-villkoren för unga och innovativa företag i svårigheter motsvarar även det mål som Finland främjar för att säkerställa att livskraftiga innovativa företag ska kunna beviljas FoUI-stöd även när deras kapitalstruktur har försvagats på ett sätt som är kännetecknande för unga företag. En betydande ökning av förenklade kostnadsformer gör stöden mindre effektfulla, eftersom transparensen minskar och oegentligheterna kan öka. En del av dem som beviljar stöd anser dock att det är bra om små projekt framöver kan beviljas stöd med en högre stödnivå eller ett större stödbelopp. Trots att den nya gruppundantagsförordningen möjliggör en mindre noggrann beräkningsmetod, bör godtagbara kostnader även framöver fastställas från allmänna politiska utgångspunkter och anmälas till den som har beviljat stödet innan utbetalningsbeslut fattas. När det gäller storföretag bör förenklingarna betraktas särskilt avvaktande. Storföretag omfattas vanligen inte av några begränsningar för finansiering och därför är det motiverat att stödja storföretag, främst om stödet korrigerar andra marknadsbrister. Kommissionen har ännu inte kommit med någon detaljerad motivering till att det är ändamålsenligt att utvidga SMF-bonusar och kraftigt förenklade stödkategorier till större företag. Storföretagen drar ingen nämnvärd nytta av små stöd och inte heller berörs av några begränsningar för finansiering. Utvidgningen av tillämpningsområdet så att förordningen gäller jordbrukssektorn, fiskerisektorn och vattenbrukssektorn minskar behovet av att parallellt tillämpa två sinsemellan olämpliga regler för statligt stöd och gör det enklare att förvalta stödordningar. Slopandet av stödtaket på 300 miljoner euro till förnybar energi skulle kunna leda till att den relativa konkurrensfördelen med Finlands förmånliga energi minskar, om andra medlemsstater börjar stödja förnybar energi utifrån det omarbetade gruppundantaget.

Betydelsen av och motiveringen till den alternativa forskningskategorin, applied research (32.6 d), i en ny artikel 32 är inte klar. Om den nya forskningskategorin införs, är det sannolikt att den i fråga om finansiella intermediärer i praktiken tränger undan experimentell utveckling i kategoriseringen av FoU-verksamhet. Det är inte heller klart vilket problem den nya bonusen på 20 procentenheter på den högsta stödnivån till stöd på högst 1,2 miljoner euro i punkt 7 a löser. I praktiken är det fråga om en inskränkning av stöd-villkoren för stora företag.

När det gäller övriga artiklar om FoU-stöd, det vill säga 38, 39, 40 och 41, torde överföringen av stödet till små och medelstora företag samt små midcapföretag förutsätta att vissa privata

aktörer betalar det, eftersom nedsättningen inte påverkar det maximala stödet till infrastrukturer och kluster. Det är oklart om det finns sådana finansiella intermediärer i Finland.

Definitionen av digitaliseringskostnader i artiklarna 41 och 2.104 är snäv och styr inte i tillräcklig grad stödet till verkligen innovativ verksamhet. Om den realiserades skulle det leda till ett icke ändamålsenligt stöd, som beviljades till företag i andra medlemsländer och som på så sätt försvagades konkurrensläget för företag som har verksamhet i Finland.

När det gäller ändringarna av miljöstöden verkar bytet av artikel 36 till artikel 51 leda till att vattenvård inte längre omfattas av stödet. Avskiljning av koldioxid kan stödjas utifrån artikel 51, men av reglerna i artikeln framgår det inte klart på vilket sätt reglerna tillämpas i fråga om infångning av biogen koldioxid. Investeringar i produktion och användning av koldioxidsnål vätgas och vidareförädlade produkter av koldioxidsnål vätgas kan stödjas utifrån artikel 51, om den koldioxidsnåla vätgasen uppfyller villkoren i de delegerade rättsakterna om koldioxidsnål vätgas och om investeringen minskar aktörens utsläpp av växthusgaser jämfört med ett alternativt läge. Utifrån artikeln är det möjligt att även stödja investeringar i användning av RFNBO-kompatibel vätgas, om investeringen enligt samma villkor minskar aktörens utsläpp av växthusgaser. Den nya artikeln 52 (Investment aid for the prevention or reduction of pollution and for actions for climate resilience) är oklar och påverkar tillhandahållandet av bindande stöd. Det skulle vara svårt att tillämpa detta på investeringar i miljöskydd. Dessutom kan stödnivån förbli låg så att stödet endast omfattar miljöskydd som överskrider normerna. Om förslaget genomfördes, skulle den nya gruppundantagsförordningen inte längre möjliggöra vattenvård.

Artikel 53 gör det möjligt att stödja infrastrukturer för tankning av el och vätgas. Tillämpningsområdet för artikeln omfattar dock fortfarande inte stöd till infrastrukturer för tankning av andra förnybara gaser som biogas och av andra RFNBO-kompatibla gaser än vätgas.

Enligt artikel 55 är kravet på återbetalningstid på minst fem år i fråga om energieffektivitetsåtgärder i byggnader nytt och gör att villkoren blir ännu strängare. En energiförbrukningseffekt på tio procent är också ett nytt villkor som skulle kräva mer av behandlingen och uppföljningen av ansökningar. För energieffektivitetsinvesteringar ska villkoret för den tidigare stödnivån på 30 procent bland annat vara att investeringen ska riktas till en process som är en så kallad decarbonised process. Termen har inte preciserats och för andra processer kan stödnivån vara avsevärt lägre än tidigare.

Enligt artikel 58 förenklas stödet till förnybar energi, särskilt i fråga om el- och värmelager. Det skulle göra det möjligt att även stödja lager utan direkt anslutning till en anläggning för produktion av förnybar energi. När det gäller förnybar vätgas och vidareförädlade produkter av förnybar vätgas bevaras i artikeln kravet på att endast producera RFNBO-kompatibla bränslen. I artikeln har det inte införts en sådan flexibilitet som används i CISAF-statsstödsramen vid produktion av en liten andel koldioxidsnål vätgas i samband med investeringar i produktion av förnybar vätgas och förnybara elektrobränslen. Flexibiliteten skulle kunna förbättra genomförbarheten av sådana investeringar i förnybar vätgas och elektrobränslen som stöds utifrån artikel 58.

Ingen ändring föreslås i artikel 61, men möjligheten i artikeln att underskrida minimiskattenivåerna i energiskattedirektivet anses vara problematisk. Finlands mål i omarbetningen av energiskattedirektivet är att skära ner stöden och att följa de låga minimiskattenivåerna även när stödinstrument används.

Vid användningen av biobränslen gäller det att uppmuntra till energibesparing och mindre omfattande användning av naturresurser, bland annat med tanke på den biologiska mångfalden. När det gäller skattestöden skulle energiskattestöden till företag i svårigheter underlätta förvaltningen av stöden, men med tanke på marknadens funktion skulle de bromsa den kreativa förstörelse som behövs.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt statsrådets preliminära bedömning innehåller förslaget inga bestämmelser som är betydande för Finlands grundlag och de grundläggande fri- och rättigheterna. Förslaget fastställer vilka kategorier av stöd företag kan beviljas utan Europeiska kommissionens förhandsbedömning.

7 Ålands behörighet

Förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Förordningen bygger på behovet av att säkerställa jämlika konkurrensförhållanden i Europeiska unionen. Utifrån 27 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om främjande av konkurrens. Förslaget till förordning ska inte reglera näringsverksamheten på det sätt som avses i 18 § 22 punkten i självstyrelselagen och som omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionen inledde ett offentligt samråd om förslaget till förordning den 25 februari 2026. Ett samråd med medlemsländernas rådgivande kommitté för statligt stöd hålls den 25 mars 2026. Ett offentligt samråd om förslaget upphör den 23 april 2026. Efter att ha lagt fram ett egentligt förslag till förordning samråder kommissionen med kommittén för statligt stöd en gång till uppskattningsvis i juli–augusti 2026. Kommissionens syfte är att sätta den nya förordningen i kraft den 1 januari 2027.

9 Den nationella behandlingen av förslaget

U-skrivelsen har beretts under ledning av avdelningen för sysselsättning och fungerande marknader inom arbets- och näringsministeriet. Skriftliga kommentarer till kommissionens förordningsförslag av den 25 februari 2026 begärdes in från de berörda ministerier och ämbetsverk som tillämpar lagstiftningen om statliga stöd samt från sektionen för konkurrens, statligt stöd och upphandling (EU12), som behandlar konkurrensärenden, senast 3036-03-16. Utkastet till U-skrivelse behandlades på mötet för den utvidgade sektionen EU12 med intressenter den 31 mars 2026.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att propositionen i huvudsak kan understödjas. Statsrådet stöder förenklingen av övervakningen av statliga stöd. Stöden bör dock fortfarande beviljas för att uppnå EU:s miljömål och ekonomiska mål samt för att korrigera marknadsbristerna och utveckla ekonomin på ett sätt som begränsar stödets negativa effekter på konkurrensen. Utvidgningen av tillämpningsområdet så att tillämpningsområdet i tillämpliga delar även omfattar jordbruk och fiskeri underlättar planeringen av sektorsövergripande stödordningar.

Enligt statsrådet bör endast stöd som i begränsad omfattning snedvrider konkurrensen befrias från anmälningsskyldigheten. Statsrådet anser att kommissionens förslag till denna del mestadels är motiverat. Statsrådet anser att ytterligare information om innehållet i ändringarna och om konsekvensbedömningar ska begäras för att det ska vara möjligt att bedöma vissa regeländringars konsekvenser för de jämlika konkurrensförhållandena. Ändringar i statstödspolitiken ska säkerställa att den inre marknaden fortsätter att vara konkurrenskraftig och öppen. Statsrådet förhåller sig avvaktande till utvidgningen av andra stöd än stöd som bygger på verkliga kostnader till storföretag. I den fortsatta beredningen av förordningen bör kommissionen bedöma om de föreslagna förenklingarna är motiverade och proportionella med tanke på rätt tilldelning av stöd och snedvridningar av konkurrensen. Enligt statsrådet är det viktigt att stora stöd och stödordningar utvärderas innan de genomförs, eftersom de kan ha betydande effekter som snedvrider konkurrensen. Det är motiverat att i den omarbetade förordningen bevara skyldigheten att göra en efterutvärdering av stora stödordningar. Även kraven på stödets stimulans effekt bör ligga på en hög nivå.

Enligt statsrådet är det viktigt att gruppundantagsförordningen även framöver ligger i linje med den sektorspecifika lagstiftningen om unionens stödberättigande sektorer, bland annat unionens energilagstiftning, skattebestämmelser eller regelverk om skydd av den biologiska mångfalden. Kommissionens förslag till överföring av förklaringarna och andra irrelevanta texter till ett separat vägledande dokument kan understödjas, men de relevanta villkoren ska finnas kvar i förordningstexten.

Att olönsamma företag går i konkurs är enligt statsrådet ett normalt inslag i marknadsekonomi. Stödet till företag i svårigheter kan snedvrider konkurrensen avsevärt, och därför bör stödet till sådana företag i regel vara tillåtet endast i noggrant avgränsade situationer. Statsrådet förhåller sig avvaktande till det förslag som rör energiskattestöd och som tillåter skattestöd till företag i svårigheter. Även om företag i svårigheter inte behandlas enligt gynnsammare villkor än hur andra företag behandlas, utgör fördelningen av driftstöd till företag i svårigheter en broms för omställningen av ekonomin och stödets positiva effekt på företaget kompenseras inte stödets negativa konsekvenser för konkurrensen och omställningen av ekonomin. Enligt statsrådet bör skattestöden i sådana situationer även framöver fördelas till företag som inte riskerar att gå i konkurs inom kort. Statsrådet förhåller sig även avvaktande till definitionen av digitaliseringsstöd. I den föreslagna ordalydelsen styr den inte i tillräcklig utsträckning stöd till verkligt innovativa verksamheter. Statsrådet understöder inte heller förslaget till att möjliggöra skatter som underskrider miniminivån i energiskattedirektivet, eftersom detta skulle medföra överlappande styrmetoder och sänka de faktiska minimiskattenivåer på EU-nivå som Finland eftersträvar. När det gäller vattenvård är det enligt statsrådet motiverat att stödet fortfarande är möjligt utifrån den nya gruppundantagsförordningen. Statsrådet förhåller sig positivt till utvidgningen av stöd som förbättrar arbetstagares ställning.

Statsrådet förhåller sig främst positivt till det förslag som möjliggör stöd till innovativa företag även när sådana företag sett till definitionen är företag i svårigheter. Förslaget ska möjliggöra stöd till tillväxtorienterade företag vars verksamhet bygger på ett dyrt och långsiktigt forsknings- och utvecklingsarbete. Statsrådet anser att det i samband med den fortsatta beredningen ändå bör säkerställas att stödet fördelas på ett ändamålsenligt sätt och att de effekter som snedvrider konkurrensen förblir obetydliga.

Enligt statsrådet är respekten för reglerna om statligt stöd viktig när projekt som får EU-finansiering även finansieras med nationella statliga stöd. Det är viktigt att fördelningen av EU-finansiering inte ska leda till negativa spridningseffekter på EU:s politik kring statliga stöd. Statsrådet anser att respekt för reglerna om statligt stöd och kravet på nationell medfinansiering är viktiga element när finansieringen för konkurrenskraft på nationell och EU-nivå granskas

som helhet. Det är viktigt att finansieringens fördelning och dess kriterier inte får negativa återverkningar på EU:s statsstödspolitik eller den inre marknadens funktion. Statsrådet ser dock en öppning för att EKF-finansiering av försvarsforskning i vissa undantagsfall skulle kunna tillhandahållas utan krav på nationell medfinansiering.

I den fortsatta beredningen av förordningen är det viktigt att sörja för att kriterierna i förordningen är proportionella med tanke på den administrativa bördan, men att kraven inte slopas om de medför betydande negativa konsekvenser för de jämlika konkurrensförhållandena. Statsrådet anser att de metoder att beräkna stödet som är alternativa till ett konkurrensutsatt anbudsförfarande är ändamålsenliga i flera stödkategorier. Tillämpningen av flexibilitetsmöjligheter i ett konkurrensutsatt anbudsförfarande bör granskas så att de stöd som är svåra att utvärdera med alternativa beräkningsmetoder även framöver omfattas av ett konkurrensutsatt anbudsförfarande. Eventuella förslag till ändring av skattestöden kräver en tillräckligt lång övergångsperiod och reglerna bör inte medföra en orimlig administrativ börda och inte heller innehålla ett sådant utrymme för tolkning som riskerar den rättsliga säkerheten för företag och stödmyndigheter.